

Бојана Арсенијевић,*
Асистенткиња,
Правни факултет, Универзитет у Нишу

ПРИКАЗ
10.5937/zrpf1-38649

Рад примљен: 15.06.2022.
Рад прихваћен: 22.06.2022.

**Међународна научна конференција „Деловање
институција система у ванредним ситуацијама:
искуства и изазови“, Правни факултет Универзитета
у Нишу, Ниш, 20. и 21. април 2022. године**

Програм обележавања 62. годишњице постојања и рада Правног факултета Универзитета у Нишу традиционално је започет одржавањем међународне научне конференције. Тема овогодишњег скупа, организованог 20. и 21. априла 2022. године, била је „Деловање институција система у ванредним ситуацијама: искуства и изазови“. Препознајући опасности разноврсних ванредних ситуација, правни стручњаци уложили су озбиљне напоре ради систематизације и анализе најзначајнијих и актуелних изазова савременог друштва, уз нарочити осврт на оцену успешности досадашњих начина њиховог решавања.

У раду конференције учествовало је више од 90 излагача са цењених домаћих и иностраних високошколских установа. Своје реферате изложили су представници Правног факултета Универзитета у Орадеи (Румунија), Правног факултета Универзитета демократије у Измиру (Турска), Финансијског универзитета при Влади Руске Федерације (Руска Федерација), Руског универзитета Г. В. Плеханова (Руска Федерација), Правног факултета „Принц Султан“ Универзитета у Ријаду (Саудијска Арабија), Правног факултета Универзитета „Св. Климент Охридски“ (Бугарска), Правног факултета Свеучилишта „Ј. Ј. Strossmayer“ у Осијеку (Хрватска), Правног факултета Универзитета у Ријеци (Хрватска), Правног факултета „Јустинијан Први“ Универзитета „Св. Кирил и Методиј“ (Северна Македонија), Економског института Универзитета „Св. Кирил и Методиј“ (Северна Македонија), Правног факултета Универзитета „Гоце Делчев“ (Северна Македонија), Правног факултета Универзитета у Бањој Луци (Босна и Херцеговина), Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву (Босна и Херцеговина) и Правног факултета Универзитета у

* a.bojana@prafak.ni.ac.rs

Зеници (Босна и Херцеговина). Незаобилазни допринос скупу дали су представници Правног факултета Универзитета у Београду, Правног факултета Универзитета у Новом Саду, Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, Државног универзитета у Новом Пазару, Правног факултета Универзитета у Приштини (са привременим седиштем у Косовској Митровици), Института за међународну политику и привреду у Београду и Института за упоредно право у Београду.

Променљива епидемиолошка ситуација у држави и иностранству определила је хибридни карактер конференције, те су учесници бирали да ли ће своје реферате изложити на Правном факултету у Нишу или онлајн, преко Zoom платформе. Свечано отварање конференције уприличила је доц. др Анђелија Тасић, продеканица Правног факултета у Нишу. Након поздравне речи проф. др Горана Обрадовића, декана Правног факултета у Нишу, своје реферате на пленарној седници изложили су проф. др Cristian Dumitru Miheş (Правни факултет Универзитета у Орадеи, Румунија), преко Zoom платформе, и проф. др Mustafa Yasan (Правни факултет Универзитета демократије у Измиру, Турска), на Правном факултету у Нишу. Рад конференције настављен је у седам одвојених сесија.

Разноврсност и похвална многобројност реферата из јавноправне научне области нужно су захтевали организовање три симултане сесије, уско усмерене ка управноправним, уставноправним и радноправним питањима. Учесници управноправне сесије разматрали су постојање права кризних ситуација, као посебног правног оквира за поступање у ванредним ситуацијама. Пажња је била посвећена кризним ситуацијама узрокованим климатским променама, изазовима високог образовања услед пандемије ковида 19 и правно-организационим аспектима спровођења мера за спречавање пандемије, укључујући и мере обавезне вакцинације. Анализирајући историјске упореднике, значајни прилози бавили су се темама правног одговора на епидемије у старом Риму и у СФРЈ.

Теме у оквиру уставноправне сесије указале су на методе државног реаговања на ванредна стања и ванредне ситуације, нарочиту пажњу посвећујући границама управне оцене целисходности и изазовима дигитализације. Посебан фокус дат је појединим људским правима, чије остваривање може бити ограничено или угрожено у ванредним ситуацијама.

Савремени радноправни изазови подстакли су излагаче у оквиру радноправне сесије да сагледају последице пандемије ковида 19 на радноправне односе и права по основу рада. Учињен је промишљени увид у области заштите права на приватност приликом запошљавања и права

на породичну пензију. Истакнут је значај алтернативних метода решавања радних спорова и пружени су садржајни прилози расправи на ову тему.

У оквиру грађанскоправне сесије размотрене су традиционалне и иновативне теме стварног (забрањене клаузуле у „бездржавинском“ заложном праву), наследног (тестаментарне формалности у англо-америчком праву), породичног (једностранни раскид брака, утврђивање начина и висине издржавања), облигационог (кауза уговорне обавезе, одговорност за штету услед изостанка противградне заштите) и процесног права (захтев за преиспитавање правноснажне пресуде, дигитална трансформација судског поступка).

Пажњу учесника кривичноправне сесије привукле су две значајне теме: кривичноправни значај ванредне ситуације и ванредних околности, и кривичноправни третман ширења лажних информација у условима пандемије. Посебан осврт учињен је ка искуствима у пенитенсијарним установама и механизмима за спречавање секундарне виктимизације.

Учесници правноекономске и трговинскоправне сесије бавили су се разноврсним темама. У фокусу излагача била су фискална правила Европске уније, одговор фискалне политике на пандемију и деловање права нужности у ванредним околностима. Представљени су радови о законодавној реформи индустријске безбедности, утицају ванредних ситуација на инвестиције у грађевинарству и на е-трговину, као и о блокади апелационог тела Светске трговинске организације.

Излагања на међународноправној сесији допринела су сагледавању пандемије као јавне опасности из перспективе међународног и европског права, ограничења људских права и, посебно, остваривања права на суђење у разумном року. Аутори су анализирали питања сецесије и признања нових држава, посвећујући пажњу и историјским примерима решавања кипарског питања и Тајне конвенције Аустроугарске и Србије.

Уважавајући инспиративне приступе реномираних излагача теми овогодишњег скупа, с правом се очекује да њихова плодносна дискусија трасира пут даљим научним промишљањима и усвајањима од стране законодавца препорука учињених на основу досадашњих искустава у борби са изазовима које доносе ванредне ситуације.

Организовање конференције помогло је Министарство просвете, науке и технолошког развоја.